



מקור המאמר בזהר פרשת שמות דף כ ע"ב - כא ע"א  
הדרך הנכונה להנהיג עדה

וּמִשָּׁה הָיָה רֹעֵה אֶת צֹאן יִתְרוֹ חוֹתְנָו כִּהֵן מִדִּין.  
רַבִּי חֵיִיא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים כ"ג) מִזְמוֹר לְדָוִד  
יְי' רֹעֵי לֹא אֶחָסֶר. כְּלוּמַר, יְי' רֹעֵי: יְי' הָרֹעֵה  
שְׁלִי. מַה הָרֹעֵה מְנַהֵיג אֶת הַצֹּאן, וּמוֹלִיכֶם  
לְמִרְעָה טוֹב, לְמִרְעָה שָׁמֶן, בְּמָקוֹם גַּחְלֵי מַיִם,  
מִיִּשְׂרָה הִלִּיכְתָּן בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט. אֵף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ  
הוּא, כְּתִיב בְּנֵאוֹת דְּשֵׁא יִרְבִּיצְנִי עַל מֵי מְנַחֹת  
יִנְהַלְנִי נִפְשֵׁי יִשׁוּבֵב.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דֶּרֶךְ הָרֹעֵה, לְנַהֵיג בְּצֶדֶק אֶת  
צֹאנֹו, לְהִרְחִיקֶם מִן הַגָּזֵל, לְהַנְהִיגֶם  
בְּמִישׁוֹר, וְהַשְׁבֵּט בְּיָדוֹ שְׁלֹא יִטּוּ יָמִין וּשְׂמָאל.  
כִּף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוּא רֹעֵה אֶת יִשְׂרָאֵל  
לְהַנְהִיגֶם בְּמִישׁוֹר, וּבְכָל עֵת הַשְׁבֵּט בְּיָדוֹ שְׁלֹא  
יִטּוּ יָמִין וּשְׂמָאל.

דָּבָר אַחֵר וּמִשָּׁה הָיָה רֹעֵה, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תִּדְע  
לָךְ, שְׁכָל זְמַן שֶׁהָרֹעֵה חָכֵם לְנַהֵל אֶת צֹאנֹו,  
הוּא מוֹכֵן לְקַבֵּל עוֹל מִלְכוּת שָׁמַיִם. וְאִם הָרֹעֵה  
שׁוֹטֵה, עָלָיו נִקְרָא (משלי כ"ו) תִּקְוָה לְכֶסֶל מִמְּנוֹ.

מִלְכוּת שָׁמַיִם. אִם הָרֹעֵה שׁוֹטֵה, עָלָיו נִקְרָא (משלי כו) תִּקְוָה  
לְכֶסֶל מִמְּנוֹ.

וּמִשָּׁה הָיָה רֹעֵה אֶת צֹאן  
יִתְרוֹ חוֹתְנָו כִּהֵן מִדִּין. רַבִּי  
חֵיִיא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים כו)  
מִזְמוֹר לְדָוִד ה' רֹעֵי לֹא  
אֶחָסֶר. כְּלוּמַר, ה' רֹעֵי - ה'  
הָרֹעֵה שְׁלִי. מַה הָרֹעֵה  
מְנַהֵיג אֶת הַצֹּאן וּמוֹלִיכֶם  
לְמִרְעָה טוֹב, לְמִרְעָה שָׁמֶן,  
בְּמָקוֹם גַּחְלֵי מַיִם, מִיִּשְׂרָה  
הִלִּיכְתָּן בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט - אֵף  
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּתוּב  
בְּנֵאוֹת דְּשֵׁא יִרְבִּיצְנִי עַל מֵי  
מְנַחֹת יִנְהַלְנִי נִפְשֵׁי יִשׁוּבֵב.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דֶּרֶךְ הָרֹעֵה  
לְנַהֵיג בְּצֶדֶק אֶת צֹאנֹו,  
לְהִרְחִיקֶם מִן הַגָּזֵל, לְהַנְהִיגֶם  
בְּמִישׁוֹר, וְהַשְׁבֵּט בְּיָדוֹ שְׁלֹא  
יִטּוּ יָמִין וּשְׂמָאל. כִּף הַקְּדוֹשׁ  
בְּרוּךְ הוּא הוּא רֹעֵה אֶת  
יִשְׂרָאֵל לְהַנְהִיגֶם בְּמִישׁוֹר,  
וּבְכָל עֵת הַשְׁבֵּט בְּיָדוֹ שְׁלֹא  
יִטּוּ יָמִין וּשְׂמָאל.

דָּבָר אַחֵר וּמִשָּׁה הָיָה רֹעֵה -  
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תִּדְע לָךְ,  
שְׁכָל זְמַן שֶׁהָרֹעֵה חָכֵם לְנַהֵל  
אֶת צֹאנֹו, הוּא מוֹכֵן לְקַבֵּל עַל  
לְכֶסֶל מִמְּנוֹ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִשֶּׁה חָכֵם הָיָה, וּבָקִי לְנִהוּג אֶת צֵאֲנוּ. בֹּא וּרְאֵה מִדּוּד, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל א' ט"ז) וְהִנֵּה רוּעָה בְּצֵאֲנוּ. לְלַמְּדֶךָ שְׁדוּד (דף כ"א ע"א) חָכֵם גָּדוֹל הָיָה, וְהָיָה רוּעָה צֵאֲנוּ כַּדִּין וְכִשְׁוֶרָה. לְפִיכָךְ, עָשָׂהּוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֶלֶךְ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל. וְלָמָּה צֵאֲנוּ וְלֹא בָקֵר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים צֵאֲנוּ. שֶׁנֶּאֱמַר, (יחזקאל ל"ד) וְאַתָּן צֵאֲנוּ צֵאֲנוּ מֵרְעִיתֵי אָדָם אַתֶּם. וּכְתִיב, (יחזקאל ל"ז) כִּצְאֵן קְדָשִׁים כִּצְאֵן יְרוּשָׁלַיִם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִשֶּׁה חָכֵם הָיָה, וּבָקִי לְנִהוּג אֶת צֵאֲנוּ. בֹּא וּרְאֵה מִדּוּד, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל א-טז) וְהִנֵּה רוּעָה בְּצֵאֲנוּ. לְלַמְּדֶךָ שְׁדוּד חָכֵם גָּדוֹל הָיָה, וְהָיָה רוּעָה צֵאֲנוּ כַּדִּין וְכִשְׁוֶרָה, לְפִיכָךְ עָשָׂהּוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֶלֶךְ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל. וְלָמָּה צֵאֲנוּ וְלֹא בָקֵר? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים צֵאֲנוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל לד) וְאַתָּן צֵאֲנוּ צֵאֲנוּ מֵרְעִיתֵי אָדָם אַתֶּם. וּכְתוּב כִּצְאֵן קְדָשִׁים כִּצְאֵן יְרוּשָׁלַם. מַה הַצֵּאֲנוּ, כִּשְׁוֶרָה עַל הַמְּזֻבָּח, בְּשִׁבְלֵם זֹכָה לְחֵי הָעוֹלָם הַבָּא - כִּי הַמְּנַהֵיג לְיִשְׂרָאֵל כַּדִּין וְכִשְׁוֶרָה, בְּשִׁבְלֵם זֹכָה לְחֵי הָעוֹלָם הַבָּא. וְעוֹד, הָרוּעָה אֶת הַצֵּאֲנוּ, כִּשְׁוֶרָה יוֹלְדוֹת, הָרוּעָה נוֹטֵל אוֹתָם טְלָאִים בְּחִיקוֹ, כִּי שְׂלֵא יִלְאוּ וַיִּגְעוּ, וּמוֹלִיכֵם אַחֲרֵי אִמּוֹתָם, וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם. כִּי הַמְּנַהֵיג לְיִשְׂרָאֵל, צָרִיף לְהַנְהִילָם בְּרַחֲמִים, וְלֹא בְּאַכְזָרִיוֹת. וְכֵן אָמַר מִשֶּׁה, (במדבר י"א) כִּי תֹאמַר אֵלַי, שְׂאֵהוּ בְּחִיקָךְ וְגו'.

מַה הַצֵּאֲנוּ, כִּשְׁוֶרָה עַל הַמְּזֻבָּח, בְּשִׁבְלֵם זֹכָה לְחֵי הָעוֹלָם הַבָּא. כִּי הַמְּנַהֵיג לְיִשְׂרָאֵל כַּדִּין וְכִשְׁוֶרָה, בְּשִׁבְלֵם זֹכָה לְחֵי הָעוֹלָם הַבָּא. וְעוֹד, הָרוּעָה אֶת הַצֵּאֲנוּ, כִּשְׁוֶרָה יוֹלְדוֹת, הָרוּעָה נוֹטֵל אוֹתָם טְלָאִים בְּחִיקוֹ, כִּי שְׂלֵא יִלְאוּ וַיִּגְעוּ, וּמוֹלִיכֵם אַחֲרֵי אִמּוֹתָם, וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם. כִּי הַמְּנַהֵיג לְיִשְׂרָאֵל, צָרִיף לְהַנְהִילָם בְּרַחֲמִים, וְלֹא בְּאַכְזָרִיוֹת. וְכֵן אָמַר מִשֶּׁה, (במדבר י"א) כִּי תֹאמַר אֵלַי, שְׂאֵהוּ בְּחִיקָךְ וְגו'.

הַמְּנַהֵיג לְיִשְׂרָאֵל צָרִיף לְהַנְהִילָם בְּרַחֲמִים, וְלֹא בְּאַכְזָרִיוֹת. וְכֵן אָמַר מִשֶּׁה, כִּי תֹאמַר אֵלַי, שְׂאֵהוּ בְּחִיקָךְ וְגו'.

סֵפֶר אוֹר הַזְהָר (עמוד 132)  
 (מ) גִּדְל הָעֵנֶשׁ הָעֵצוֹם וְהַמֵּר עַל מִי שֶׁמִּנֵּעַ אֶת עֵצְמוֹ מִלְלַמֵּד חֻכְמַת הַקְּבִלָּה וְעֵצֶם הַשֶּׁכֶר וְהָעֵנֶג בְּעוֹלָם הַבָּא לְמִי שֶׁלְּמַדָּה  
 רְאִיתִי בְּסִפְרֵי מִקְבָּלִים רַבִּים הַרְבֵּה גִּדְל הָעֵנֶשׁ הָעֵצוֹם וְהַמֵּר עַל מִי שֶׁמִּנֵּעַ אֶת עֵצְמוֹ מִלְלַמֵּד חֻכְמַת הַקְּבִלָּה וְעֵצֶם הַשֶּׁכֶר וְהָעֵנֶג בְּעוֹלָם הַבָּא לְמִי שֶׁלְּמַדָּה.  
 (עמוד הַעֲבוּדָה)

מִה הָרוּעָה אֶת הַצֵּאן, כְּשֶׁהוּא רוּעָה טוֹב, מִצִּיל  
 אֶת הַצֵּאן מִן הַזֵּאֲבִים, וּמִן הָאֲרִיּוֹת. כִּךְ  
 הַמְּנַהֵיג לְיִשְׂרָאֵל, אִם הוּא טוֹב, מִצִּילֵן מִן  
 הַעֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמִזִּלּוֹת, וּמִדִּין שֶׁל מָטָה, וּמִדִּין  
 שֶׁל מַעֲלָה, וּמִדְרִיכֵן לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. כִּךְ מַשֶּׂה,  
 רוּעָה נְאֻמָּן הָיָה, וְרָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂכַדָּאֵי  
 הוּא לְרַעוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּאוֹתוֹ הַדִּין מִמָּשׁ, שֶׁהָיָה  
 רוּעָה אֶת הַצֵּאן, לְכַשְׁבִּים, כְּפִי הָרְאוּי לָהֶן,  
 וְהַנְּקֻבוֹת כְּפִי הָרְאוּי לָהֶן. וּלְפִיכֶךְ כְּתִיב, וּמַשֶּׂה  
 הָיָה רוּעָה אֶת צֵאן יִתְרוֹ חֹתְנּוֹ, וְלֹא שְׁלוֹ.

מִה הָרוּעָה אֶת הַצֵּאן, כְּשֶׁהוּא רוּעָה טוֹב, מִצִּיל אֶת  
 הַצֵּאן מִן הַזֵּאֲבִים וּמִן הָאֲרִיּוֹת - כִּךְ הַמְּנַהֵיג  
 לְיִשְׂרָאֵל, אִם הוּא טוֹב, מִצִּילֵם מִן הַעֲכוּוֹ"ם, וּמִדִּין  
 שֶׁל מָטָה, וּמִדִּין שֶׁל מַעֲלָה, וּמִדְרִיכֵם לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.  
 כִּךְ מַשֶּׂה, רוּעָה נְאֻמָּן הָיָה, וְרָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא  
 שְׂכַדָּאֵי הוּא לְרַעוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ הַדִּין מִמָּשׁ,  
 שֶׁהָיָה רוּעָה אֶת הַצֵּאן לְכַשְׁבִּים כְּפִי הָרְאוּי לָהֶם,  
 וְהַנְּקֻבוֹת כְּפִי הָרְאוּי לָהֶם. וּלְפִיכֶךְ כְּתוּב וּמַשֶּׂה הָיָה רֹעֵה אֶת צֵאן יִתְרוֹ חֹתְנּוֹ, וְלֹא שְׁלוֹ

וְהַנְּקֻבוֹת כְּפִי הָרְאוּי לָהֶם. וּלְפִיכֶךְ כְּתוּב וּמַשֶּׂה הָיָה רֹעֵה אֶת צֵאן יִתְרוֹ חֹתְנּוֹ, וְלֹא שְׁלוֹ

סֵפֶר אֹרֶז הַזֶּהָר (עמוד 132)

**מא) לְכֵן נִקְרָא הַסֵּפֶר תְּקוּנִים, כִּי מְדַבֵּר בְּיַחְדָּיִם תְּקוּנֵי עוֹלָמוֹת לְבָרֵךְ וּלְלַבֵּן הַטּוֹב מִן הַסֵּינִים וְהַפְּסֻלֹת**

תְּקוּנֵי זֶהָר: נִרְאָה לִי שֶׁנִּקְרָא סֵפֶר הַתְּקוּנִים כִּי מְדַבֵּר בְּכָאן בְּזֶה הַסֵּפֶר מִיַּחְדָּיִם וְצִנּוּרוֹת הַסְּפִירוֹת וְהֵם נִקְרָאִים בְּלִשׁוֹן הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה תְּקוּנִים כְּמוֹ שֶׁאָמַר בְּתְקוּן א': "אֲנִי הוּא דְאִפִּיקַת עֶשֶׂר תְּקוּנֵינוּ, וְקִרְיֵנוּ לְהוֹן עֶשֶׂר סְפִירוֹן", וְהֵנָּה הַסְּפִירוֹת הֵם הֵיךְ נִקְדוֹת וְכוּ'. וְרַב דְּבָרֵי זֶה הַסֵּפֶר הוֹלֵךְ עַל דְּרֹךְ צְרוּפֵי הַשְּׂמוֹת וְיַחְדָּיִם וְהֵם עוֹלָם הַתְּקוּן מִמָּה וּבֵן הַחֲדָשׁ עֶשֶׂר הַסְּפִירוֹת הַתִּיַחֲדָם בְּצִנּוּרֵי הַסְּפִירוֹת לְאִסְתַּכְלָלָא אֲנַפִּין בְּאַנְפִּין לְמַתַּק הַדִּינִים לְכֵן נִקְרָא זֶה הַסֵּפֶר תְּקוּנִים כִּי מְדַבֵּר בְּיַחְדָּיִם תְּקוּנֵי עוֹלָמוֹת לְבָרֵךְ וּלְלַבֵּן הַטּוֹב מִן הַסֵּינִים וְהַפְּסֻלֹת עַל יְדֵי יַחְדָּיִם שְׂמוֹת הַקְּדוֹשִׁים בְּכֻלָּם מְכֻלָּם שׁוּנִים לְפִי הַזְּמַן וְהַשְּׂעָה וְהָעוֹלָם אֲשֶׁר הוּא מְדַבֵּר בּוֹ הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה מִה שֶׁאֵין בֶּן סֵפֶר הַזֶּהָר שֶׁרַב דְּבָרָיו סוֹבֵב עַל עֲצֻמוֹת הַמַּדּוֹת בְּדֶרֶךְ חַיִּים וְתוֹכַחוֹת מוֹסֵר וְאֵינוֹ מְדַבֵּר מִן יַחְדָּיִם זוֹלַת בְּמִקּוּמוֹת מוֹעֲטִים וּבְסִפְרֵי אֲדָרָא.

(בְּעַל הַעֲטָרַת צְבִי בְּרִישׁ סֵפֶר הַתְּקוּנִים שְׁלוֹ)

**מב) אֵל תִּמְנַע בְּשִׁבִיל הַפַּחַד לְכַנֵּס בְּעֶסֶק הַחֲכָמָה כִּי מִה נִפְשׁ חַיִּיתָךְ אֲשֶׁר אֵתָּה בְּעוֹלָם אִם חָס וְשְׁלוֹם אֵין בְּךָ חֲכָמָה וּמַדְעָ אֵין חַיִּיךָ חַיִּים**

כְּתִיב עַת לַעֲשׂוֹת לְהוֹי"ה הַפְּרוֹ תוֹרַתְךָ יוֹמִין זְעִירוֹן וּמְרִי דְחוּכָה דְחִיק וְכוּ' וְהֵנָּה רַבִּים מִן הַחֲבֵרִים מִתְיַרְאִים לְנַפְשָׁם לְעֶסֶק בְּעֵץ חַיִּים לְטִיל בְּפִרְדָּם הַגֵּן שְׁלֵא יֵאָרַע לָהֶם כְּמַעֲשֵׂה אַחַר חָס וְשְׁלוֹם וּבִפְרֹט בְּרֹאוֹתֵם מִה שֶׁהַזְּהִיר מוֹרְנוּ הָרַב חַיִּים וַיִּטָּאֵל זְכֻרֹנוּ לְבִרְכָה בְּעֲצָמוֹ בְּהַקְדַּמַּת עֵץ חַיִּים וְכוּ' וּבִפְרֹט בְּדוֹר הַזֶּה הַחֲלָשׁ מִכְּבֹד הַגְּלוּת וּמִי יִקְרַב לְגִשְׁתׁ אֵל הַקְּדוֹשׁ פְּנִימָה דַע לָךְ אַחֵי יְדִידֵי נַפְשֵׁי הַקּוֹרָא נְעִים אֲמַת שֶׁהָעוֹסֵק בְּחֲכָמָה זוֹ מִתְגַּרֵּם בּוֹ הַחִיצוֹנִים וּמִבְּקָשִׁים לְהַחֲטִיאֵו אַחַר שֶׁכָּל מְנַמְתּוֹ לְבַעֲרֵם מִן הַכְּרֵם וְכוּ' אֲמַנְם שְׁמַע בְּקוֹלִי אֵיעֲצֶךָ וַיְהִי אֱלֹקִים עִמָּךְ אֵל תִּמְנַע בְּשִׁבִיל הַפַּחַד לְכַנֵּס בְּעֶסֶק הַחֲכָמָה כִּי מִה נִפְשׁ חַיִּיתָךְ אֲשֶׁר אֵתָּה בְּעוֹלָם אִם חָס וְשְׁלוֹם אֵין בְּךָ חֲכָמָה וּמַדְעָ אֵין חַיִּיךָ חַיִּים וְהַכְּתוּב אֹמֵר רָאָה נִתְתִּי לְפָנֶיךָ אֶת הַחַיִּים וּבְחֵרַת בְּחַיִּים.